

Підприємництво
як особливий вид
діяльності: функції
підприємця. Дохід
і ризик у
підприємстві

Підприємництво як особливий вид діяльності передбачає наявність у суб'єктів цієї діяльності особливого стилю і типу господарської поведінки, певного напрямку думок. Виявляється це передовсім у пошукові нетрадиційних рішень і можливостей, розширенні масштабів і сфери діяльності і, що надто важливо, постійної готовності до ризику та пошуку способів його подолання, у вільному прояві ініціативи, постійному прагненні до новаторства, в особливому творчому ставленні до справи.

- ◎ **Забезпечення ефективного функціонування фірми чи діяльності індивідуального підприємця – найважливіше завдання підприємницької діяльності. Це передбачає вміння залучати і використовувати для вирішення поставлених завдань ресурси з найрізноманітніших джерел, орієнтацію на інновації та створення інноваційного середовища.**

Підприємництво як самостійний на діяльність пропонує свободу й самостійність суб'єктів цієї діяльності. Це передбачає:

- ⦿ вибір напрямів і методів діяльності;
- ⦿ формування виробничих програм, вибір джерел одержання трудових ресурсів, джерел фінансування, постачальників продукції і послуг;
- ⦿ вибір виду і сфери підприємницької діяльності;
- ⦿ прийняття господарських рішень і вибір засобів для їх реалізації;
- ⦿ розпорядження прибутками (доходами) від підприємницької діяльності, що залишаються після сплати податків та інших обов'язкових платежів;
- ⦿ встановлення системи і розмірів оплати праці й інших видів доходів осіб, які працюють за наймом;
- ⦿ встановлення рівня цін і тарифів на продукцію та послуги;
- ⦿ вибір каналів і методів збуту.

- ◎ Підприємницька діяльність здійснюється фізичними і юридичними особами.
- ◎ Індивідуальні підприємці – це фізичні особи, правове становище яких регулюється відповідними законами. Згідно з ними вони наділяються дієздатністю і правоздатністю: до наділення правами і обов'язками, до несення майнової та іншої відповідальності, до провадження юридичних актів (укладання угод).
- ◎ Носієм майнових прав і обов'язків є юридична особа. Вона виступає в господарському обороті від свого імені; несе самотійну майнову відповідальність по обов'язках, у які вона вступає; існує незалежно від осіб, які входять до її складу.

- ◎ *Підприємець – це особа, яка бере на себе особистий ризик, пов'язаний з його результатами, вкладає особисті кошти в організацію справи.*
- ◎ *Вступаючи в господарські зв'язки з іншими учасниками ринкових відносин, підприємець виступає як сторона договору (угоди). Він може надати право підписати від свого імені чи від імені фірми, яку очолює, контракти, встановити межі цих повноважень.*

- ◎ Підприємець бере на себе всю відповідальність за кінцеві результатами діяльності – як індивідуальної, так і колективної, оскільки діє на свій страх і ризик. Як фізична особа чи представник юридичної особи він несе майнову відповідальність за результати господарської діяльності.

Підприємця від інших суб'єктів господарювання відрізняють специфічні функції, які він виконує та визначальні ділові якості його особистості.

Основні функції які виконує підприємець:

- ❖ *ресурсна;*
- ❖ *управлінська;*
- ❖ *інноваційна;*
- ❖ *ризикова.*

- Ресурсна функція полягає у тому, що підприємець бере на себе ініціативу поєднання фінансових, виробничих, матеріальних, сировинних, людських, інформаційних, інтелектуальних та інших ресурсів у процесі виробництва товару чи надання послуги, організовує виробництво, розподіляє засоби виробництва і трудову діяльність.
- Управлінська функція підприємця полягає у прийнятті управлінських рішень на всіх стадіях виробничої та збутової діяльності, здійснення організації, планування, мотивації та контролю виробництва.
- Інноваційна функція передбачає здійснення інновацій (нововведень), освоєння нової продукції, нових технологій та нових форм організації виробництва і праці, пошук нових ринків збуту, нових засобів задоволення потреб споживача, перехід від традиційних до нових форм господарювання, які не мають аналогів у господарській діяльності.
- Ризикова функція полягає в необхідності прийняття рішень, які спрямовані на досягнення успіху, але не гарантують його через невизначеність та мінливість економічної ситуації. Підприємець ризикує не лише своєю власністю, вкладе-ними коштами, а й своєю працею, часом, діловою репутацією.

- ◎ Функції підприємця є підставою для виділення підприємницької діяльності у самостійний фактор виробництва. Ось чому ми стверджуємо, що існує чотири фактори виробництва: земля, праця, капітал та здатність до підприємницької діяльності. Кожний фактор виробництва дістає винагороду. Так, земля — земельну ренту, праця — заробітну плату, капітал — відсоток, а підприємець за здатність до підприємництва — підприємницький дохід.

- ◎ Дохідність підприємства є одним із найголовніших показників, що відображають фінансовий стан підприємства.
- ◎ Крім керівництва фірми і колективу, він цікавить вкладників капіталу (інвесторів, кредиторів), а також державні органи, і передусім — податкову службу, фондові біржі, що здійснюють купівлю-продаж цінних паперів.

Під доходом розуміють фінансовий показник, що визначається як різниця між виручкою, отриманою від підприємницької діяльності, та матеріальними і прирівняними до них витратами.

Дохід класифікується по наступним групам:

- ❖ *Дохід від реалізації;*
- ❖ *Інші операційні доходи;*
- ❖ *Дохід від участі в капіталі;*
- ❖ *Інші фінансові доходи;*
- ❖ *Інші доходи;*
- ❖ *Надзвичайні доходи.*

Схема ідентифікації ризиків в господарській діяльності

Невід'ємним атрибутом господарювання в ринковій економіці є ризик.

Ризик у підприємстві — це ймовірність того, що підприємство понесе збитки, втрати, коли намічений захід не здійсниться. Тому ризик пов'язаний з імовірністю нездійснення заходу, із прорахунками або недообліком реальних подій у господарському житті. Це — протилежна подія відносно реалізованого заходу.

- ◎ Ризик у підприємстві вимірюється *абсолютною сумою* — сумою збитків і втрат та ступенем ризику — мірою ймовірності нездійснення наміченого заходу або недосягнення рівня прибутку, доходу, ціни, що намічається. Ці два показники є необхідними і несуть відповідну інформацію — абсолютного або відносного ризику. Абсолютний ризик оцінюється в гривнях, доларах та ін. Відносний ризик — у частках одиниці або у відсотках.

Підготувала
учениця 11-Б класу
Уляна Чурило

Дякую за увагу!